

До

Г-н Иван Христанов

Министър на земеделието и храните

Относно: Предложения за административни мерки и стратегически действия в областта на хуманното отношение към животните.

Уважаеми г-н министър,

Настоящото писмо е продължение на проведената на **16 март среща** между Вас, експерти от Министерството на земеделието и храните, Българската агенция по безопасност на храните и представители на граждански организации, на която бяха обсъдени **въпроси, свързани с ефективността на контрола и прилагането на политиките за хуманно отношение към животните.**

Министерството носи ключова отговорност за този ресор. В същото време в обществото от години се натрупва усещане за **дисбаланс между подкрепата за индустриалното животновъдство и необходимостта от ефективни мерки за защита на животните, общественото здраве и околната среда.**

Считаме, че в рамките на настоящия мандат могат да бъдат предприети **конкретни административни действия с бърз обществен ефект**, които да поставят начало на по-прозрачна и балансирана политика.

В **Приложение 1** към настоящото писмо предоставяме по-подробна информация, аргументация и примери по всяко от изложените предложения, включително възможни варианти за тяхното административно и нормативно реализиране.

Това са нашите предложения в резюме:

I. Спешни административни мерки

1. Превенция срещу създаването на нови ферми за добив на ценни кожи

Към момента в България не функционират ферми за ценни кожи, а със заповед на министъра на околната среда и водите е ограничено развъждането и вносът на американската норка (най-отглеждания вид за кожи). Това създава възможност да бъде въведена **временна превантивна административна мярка**, ограничаваща създаването и регистрацията на нови обекти за отглеждане на животни за ценни кожи, до приемане на изрична законова рамка за забрана на добива на ценни кожи на територията на България, независимо от вида на животните.

Мярката може да бъде обоснована с необходимостта от **превенция на зоонози, защита на биоразнообразието, регулаторна предвидимост и съответствие с европейските политики и обществените нагласи**, като има изцяло превантивен характер и не засяга действащи инвестиции и стопански субекти.

2. Административно обезпечаване на обществения контрол при проверки в животновъдни обекти

Действащото законодателство (чл. 57 във връзка с чл. 58, т. 5 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ) и чл. 170, ал. 2 от Закона ветеринарномедицинската дейност (ЗВД)) предвижда право на организациите с нестопанска цел за защита на животните да осъществяват обществен контрол (по подадени от тях сигнали в жив. обекти) чрез участие в проверки на контролните органи. В законовата уредба обаче липсва административен ред за упражняване на това право.

В практиката организациите често не получават съдействие от контролните органи за реализиране на правото им на участие в проверките. Организациите не се включват в съответните документи за извършване на проверките, които да гарантират достъпа им до обекта. Така решението за допускане на обществен контрол се оставя на проверяваното лице, поради което законово предвиденото участие в проверки остава трудно приложимо.

Необходимо е да се отчита, че организациите с нестопанска цел не осъществяват функции на административнонаказващ орган при участието си, по смисъла на ЗЗЖ и ЗВД, в проверки, а присъствието им гарантира прозрачност и законосъобразност при осъществяването на държавния контрол по отношение на хуманно отношение към животните. Волеизявлението на контролния орган, с което в негов акт се включват представители на организациите за участие в проверка, единствено би удостоверило наличието на законовите основания конкретна организация да участва в конкретна проверка.

Предлагаме чрез методически указания до БАБХ или друг подходящ правен инструмент да бъде въведена единна процедура, гарантираща:

- изрично мотивирано волеизявление на контролния орган за допускането или недопускането на обществен контрол в конкретна проверка;
- своевременно уведомяване на организацията – подател на сигнала за дата и място на проверката;
- осигуряване на документална и реална възможност представител на организацията да присъства на съответната проверка и да бъде вписан като наблюдател в протоколите и актовете от проверката;
- предоставяне на копия от протоколите от проверката на организацията-подател;
- при необходимост – подписване на декларации за опазване на служебна информация от страна на организациите.

3. Национална тематична проверка на публични събития с участие на коне и други животни

Регулярно постъпват сигнали за случаи за малтретиране и тежко физическо изтощение над коне при теглителни състезания и други публични прояви, включително нерегламентирани събития с наградни фондове и залагания.

Предлагаме Министерството да възложи **национална тематична проверка** относно организирането и контрола на подобни събития с коне и други животни, както и да се обсъди:

- изготвяне на временни методически указания за минимални изисквания за безопасност и хуманно отношение;
- анализ на практиката по уведомяване;
- създаване на по-ясен уведомителен режим или регистър;
- засилена координация с местните власти.

II. Необходима междуинституционална координация

Противодействие на разпространението на онлайн съдържание с насилие над животни

След последните изменения в Наказателния кодекс остава **недостатъчно ясно регулирана отговорността за системното разпространение на материали с насилие над животни**, което на практика затруднява санкционирането на подобни дейности.

Предлагаме Министерството да инициира **координация с Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието** за:

- изработване на процедури за взаимодействие при сигнали за онлайн насилие;
- анализ на нормативната уредба и възможности за засилване на санкциите;
- подобряване на обмена на информация между институциите.

III. Стратегически въпроси и конкретни рискове

- Инициране на **анализ на ефективността на контрола върху хуманното отношение към животните** през последните 5 години, включително цели, обхват на дейностите и постигнати резултати;
- Изготвяне на **пътна карта за развитието на политиките за хуманно отношение към селскостопанските животни**, с ясно очертани приоритети и времеви хоризонт;
- Предприемане на **мерки за ограничаване на нови инвестиции в клетъчни системи за отглеждане на кокошки**, в контекста на европейските политики и обществени очаквания;
- Публична **позиция на МЗХ в подкрепа на Европейската гражданска инициатива Fur Free Europe**;
- Обсъждане на възможни **институционални решения за по-голяма независимост и ефективност на политиката по защита на животните**, включително **създаване на специализиран орган**;
- Създаване на **консултативен съвет към министъра** на земеделието и храните с цел подпомагане на разработването и прилагането на политиката за защита и хуманно отношение към животните.

- Проверка на практики за **подвеждащо етикетирание на яйца**, при които чрез изображения и текстове се създава впечатление за свободно отглеждане, въпреки че продукцията е от клетъчни или подови системи;
- Инициране разработването на **стратегия за постепенно намаляване използването на опитни животни**, чрез насърчаване на ефективни алтернативни, хуманни методи, в съответствие с принципа на ЕС за заместване, намаляване и усъвършенстване (Replacement, Reduction, Refinement – 3R).

Убедени сме, че предприемането на подобни стъпки, освен че ще имат истински ефект върху благосъстоянието на милиони животни през следващите години, **биха допринесли** особено много за:

- повишаване на прозрачността и доверието към институциите;
- борбата с корупцията и ограничаване на корупционните рискове;
- овладяването на множество икономически рискове, разходи и ползи;
- политиките за по-чиста и здравословна храна;
- превенцията за ненасилие в обществото;
- ограничаване рисковете за общественото здраве;
- по-ефективна защита на обществения интерес;

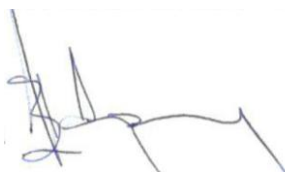
и всичко това в съответствие с европейските политики.

В Приложение 1 може да намерите по-подробно разписване и допълнителна информация за всяко едно от предложенията

Оставаме на разположение за **участие в експертни обсъждания по изложените предложения**, както и за предоставяне на допълнителна информация и съдействие при тяхното разработване и прилагане. При необходимост бихме приветствали възможността за **провеждане на последваща работна среща**.

С уважение,

26 март 2026 г.

Петя Алтимирска
Председател на Управителния съвет
Сдружение „Кампании и активизъм за животните в индустрията“ (КАЖИ)

тел.: +359 895 760 754
e-mail: p.altimirska@caai.bg
www.caai.bg

Приложение 1 (към писмо с изх. №2026032601/26.03.2026 г.)

ЧАСТ 1

Спешни административни мерки

Превенция срещу създаването на нови ферми за добив на ценни кожи

I. Възможни незабавни административни действия

Предвид актуалната ситуация в страната и в рамките на своите правомощия министърът на земеделието и храните може да разгледа възможността за предприемане на превантивни административни мерки, включително:

- издаване на **методически указания до Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ)** относно регистрацията и разрешителните режими за обекти за отглеждане на животни за добив на ценни кожи;
- въвеждане на **временна административна практика**, насочена към недопускане на регистрация на нови подобни обекти до приемане на изрична законова рамка за забрана на добива на ценни кожи на територията на България, независимо от вида на животните;
- предвиждане на **трайни законодателни решения** в рамките на текущите процеси по подготовка на нов Закон за ветеринарномедицинската дейност и възможни изменения в законодателството за защита на животните;
- изразяване на **позиция на България в подкрепа на европейската гражданска инициатива Fur Free Europe**, насочена към постепенното прекратяване на сектора на фермите за кожи в ЕС.

Подобни действия имат **превантивен характер**, не засягат съществуващи стопански субекти и могат да бъдат реализирани в кратки срокове.

II. Актуална национална ситуация

Към настоящия момент в Република България **не функционират ферми за отглеждане на животни за добив на ценни кожи.**

Със заповед на министъра на околната среда и водите е ограничено **развъждането и вноса на основния използван вид – американската норка**, признат инвазивен вид с доказано отрицателно въздействие върху биоразнообразието.

Тази ситуация създава **уникален прозорец за превантивна държавна политика**, при която могат да бъдат избегнати бъдещи екологични, здравни и социални рискове без икономически последици за страната.

III. Хуманно отношение към животните

Научните оценки на Европейския орган за безопасност на храните (EFSA) показват, че **съществените проблеми с хуманното отношение към животните във фермите за кожи са присъщи на самия начин на отглеждане и не могат да бъдат преодоленни чрез подобрения в клетъчните системи.**

Това поставя под въпрос възможността секторът да функционира при приемливи стандарти за хуманно отношение към животните независимо от въвеждането на допълнителни регулации.

IV. Рискове за биосигурността и общественото здраве

Интензивното отглеждане на диви видове във висока гъстота създава условия за възникване и разпространение на **зоонози.**

В Европа са документирани **огнища на COVID-19 във ферми за норки**, включително случаи на предаване между животни и хора.

Регистрирани са и **множество случаи на предаване на високопатогенен птичи грип към бозайници**, включително във ферми за ценни кожи.

Подобни обекти могат да функционират като **резервоар за мутации и междуспециесен пренос на вируси**, нови пандемии, както и да създадат риск от **разпространение на заболявания към дивата фауна**, включително към защитени видове.

V. Рискове за биоразнообразието

Фермите за кожи са свързани с риск от:

- установяване на **инвазивни популации** при бягство на животни;
- натиск върху местни видове;
- нарушаване на екосистемния баланс.

Американската норка е признат инвазивен вид с доказано отрицателно въздействие върху европейските екосистеми. От 2025 г. е включена в Списъка на инвазивните видове на ЕС. Други видове, които се ползват за кожи като **енотовидното куче и нутриите**, също са доказани **инвазивни видове** в Европа.

VI. Екологични въздействия

Фермите за ценни кожи са свързани със значителни екологични рискове, включително:

- замърсяване на почви и води с **азотни съединения и органични отпадъци**;
- емисии на **амоняк и други вредни вещества** във въздуха;
- въздействие върху качеството на живот на местните общности.

Тези фактори често водят до **социални конфликти и административна натовареност** за контрол и дългосрочни разходи за справяне с последиците.

VII. Икономически съображения и тенденции в ЕС

Секторът на фермите за кожи е в **дългосрочен структурен спад в Европейския съюз**, като множество държави вече са въвели забрани или сериозни ограничения.

Съгласно икономически експертен доклад „A full-cost account of the EU fur industry“ на Griffin Carpenter, представен в Европейския парламент през 2025 г., след отчитане на екологичните и здравните разходи, секторът на фермите за кожи генерира **нетни обществени загуби в размер на приблизително 446 млн. евро годишно** в ЕС.

Показателен е примерът с **Полша**, която през последните години беше водещ производител на ценни кожи в ЕС, но през 2025 г. предприе законодателни стъпки за постепенно прекратяване на дейността на всички ферми за кожи в страната.

Към момента 24 държави членки на Европейския съюз вече са забранили или сериозно ограничили фермите за кожи, като 15 от тях са въвели пълна законова забрана.

VIII. Обществени и политически аргументи

Европейската гражданска инициатива **Fur Free Europe**, стартирана през 2022 г., събра над **1,5 млн. подписа**, включително над **77 хил. от България**. Чрез нея европейските граждани изискват забрана за отглеждане и умъртвяване на животни с единствена или основна цел за производство на кожи, както и забрана за пускането на пазара на ЕС на кожи от селскостопански животни и продукти, съдържащи такива кожи.

Още през 2018 г., само за 3 месеца **Национална гражданска инициатива събра над 51 хил. подписа** в подкрепа на забрана на фермите за кожи в България.

В предходни периоди Министерството на земеделието е изразявало **подкрепа за европейски инициативи по темата**, което създава предпоставки за последователност в националната политика. Министерството на околната среда в България, също е изразило положителни становища по отношение на неколккратно внасяния в Народното събрание законопроект за забрана на отглеждането и развъждането на животни за ценни кожи в България.

IX. Регулаторна предвидимост

Предотвратяването на създаването на нови ферми за кожи би:

- намалило риска от бъдещи компенсационни претенции;
- осигурило **ясен сигнал към инвеститорите**;
- предотвратило бъдещи екологични и социални конфликти;
- съответствало на европейските тенденции.

Мярката може да бъде обоснована с необходимостта от превенция на зоонози, защита на биоразнообразието, регулаторна предвидимост и съответствие с европейските политики и обществените нагласи, като има изцяло превантивен характер и не засяга действащи инвестиции и стопански субекти.

Административно обезпечаване на обществения контрол при проверки в животновъдни обекти

1. Същност на предложението

Предлага се Министерството на земеделието и храните **чрез методически указания до БАБХ или друг подходящ правен инструмент** да въведе единна административна процедура за реално упражняване на обществения контрол при проверки в животновъдни обекти, извършвани по подадени сигнали от организации за защита на животните.

Процедурата следва да гарантира:

- изрично мотивирано волеизявление на контролния орган за допускането или недопускането на обществен контрол в конкретна проверка;
- своевременно уведомяване на организацията – подател на сигнала за дата и място на проверката;
- осигуряване на документална и реална възможност представител на организацията да присъства на съответната проверка и да бъде вписван като наблюдател в протоколите и актовете от проверката;
- предоставяне на копия от протоколите от проверката на организацията-подател;
- при необходимост – подписване на декларации за опазване на служебна информация от страна на организацията.

Предложената мярка има организационен характер и не създава нови контролни правомощия.

2. Съществуваща правна рамка и проблем в прилагането

Действащото законодателство предвижда възможност организацията за защита на животните да осъществяват обществен контрол чрез участие или присъствие при проверки на компетентните органи. Това право е уредено в чл. 57 и чл. 58, т. 5 от Закона за защита на животните, както и в чл. 170, ал. 2 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

В нормативната уредба обаче липсва ясен административен ред за упражняването на това право. В практиката контролните органи често не включват представители на организацията в актовете за проверка и не ги уведомяват за нейното провеждане. Поради липсата на изрично процесуално основание, достъпът на организацията до проверяваните обекти фактически се поставя в зависимост от волята на проверяваното лице.

Така законово признатият институт на обществения контрол остава трудно приложим и не постига целта си – да осигури прозрачност и обществена гаранция за законосъобразното извършване на контролната дейност.

3. Правна логика на предложението

Общественият контрол по смисъла на закона не представлява самостоятелна контролна дейност. Организацията не разполага с властнически правомощия на административнонаказващ орган при участието си, по смисъла на ЗЗЖ и ЗВД – те не извършват проверки и не налагат санкции. Тяхното

участие и присъствие има наблюдателен характер и се реализира единствено за да гарантира прозрачност и законосъобразност при осъществяването на държавния контрол по отношение на хуманно отношение към животните.

Следователно възможността за участие може да бъде гарантирана чрез организационно – административно уреждане на процедурата за извършване на проверките. Вписването на представители на организациите като присъстващи лица в протоколите, представлява удостоверяване на вече признато със закон право, а не създаване на нови правомощия или задължения.

Волеизявлението на контролния орган, с което в негов акт се включват представители на организациите за участие в проверка, единствено би удостоверило наличието на законовите основания, на база които конкретна организация да участва в конкретна проверка.

Подобни форми на участие на гражданското общество са утвърдена практика и в други сфери на държавния контрол, включително в екологичния сектор, където присъствието на наблюдатели при проверки по сигнали се приема като инструмент за повишаване на прозрачността.

4. Очаквани ползи и антикорупционен ефект

Въвеждането на ясна процедура за обществен контрол би допринесло за:

- повишаване на прозрачността при извършване на проверки в животновъдни обекти;
- намаляване на риска от прикриване на нарушения и манипулиране на констатациите;
- създаване на допълнителна обществена гаранция срещу корупционни практики и нерегламентирано влияние върху контролните органи;
- по-добро документиране на проверките и събиране на доказателства;
- намаляване на конфликтите между институции и гражданско общество;
- повишаване на общественото доверие в системата на официалния контрол;
- по-ефективно прилагане на законодателството за защита на животните.

Мярката може да бъде въведена в кратък срок, без необходимост от законодателни изменения и без значителен финансов ресурс. Тя представлява реалистичен административен инструмент за укрепване на превенцията, законността и обществената легитимност на контролната дейност

Национална тематична проверка на публични събития с участие на коне и други животни

1. Предложения за административни мерки

Предлагаме Министерството на земеделието и храните да предприеме следните конкретни действия:

- да разпорежи **национална тематична проверка** относно организирането и провеждането на публични състезания, демонстрации и други прояви с участие на коне и други животни, включително събития с традиционен характер;

- да изиска обобщен доклад от компетентните органи за практиката по уведомяване, извършения контрол и установените нарушения при подобни събития;
- да възложи изготвяне на временни методически указания за минимални изисквания за безопасност и хуманно отношение към животните при публични прояви;
- да възложи анализ на възможностите за въвеждане на по-ясен уведомителен режим или създаване на регистър на подобни събития;
- да насърчи активна комуникация и координация с местните власти с цел предотвратяване на незаконни събития с животни и по-ефективен контрол.

2. Фактическа обосновка

В Сдружение КАЖИ регулярно постъпват сигнали и видеоматериали за случаи на тежко физическо изтощение и насилие над коне при т.нар. теглителни състезания с тежковози и други публични прояви. Описват се ситуации, в които животни са принуждавани да теглят изключително тежки товари, да се състезават до пълно изнемошяване или да участват в демонстрации без адекватен ветеринарен контрол и мерки за безопасност. Част от тези събития се организират и нерегламентирано, включително с цел залагания, при което рискът от медикаментозно стимулиране, прекомерна експлоатация и жестоко отношение към животните е още по-висок. Наградни фондове в подобни турнири понякога достигат до 10 000 EUR. Нерядко подобни прояви се провеждат в рамките на местни празници, което допълнително затруднява ефективния контрол.

Съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за защита на животните участието на животни в състезания и изложби подлежи на уведомяване в съответната областна дирекция на Българската агенция по безопасност на храните. Според нормативната уредба в чл. 134 от Закона за ветеринарномедицинската дейност уведомлението следва да се подаде писмено най-малко 7 дни преди мероприятиято, като се посочат датата и мястото на провеждане.

В практиката обаче не е налице достатъчна публична яснота относно конкретните изисквания към организаторите, начина на подаване и разглеждане на уведомленията, както и относно обхвата на контрола преди, по време на и след провеждането на подобни събития. Това създава предпоставки за неравномерно прилагане на закона и затруднява превенцията на нарушения.

3. Очакван ефект от предприемането на мерките

Подобни действия биха допринесли за:

- по-ефективна обществена информираност и превенция на жестокото отношение към животните;
- по-добра правна яснота и предвидимост за организаторите на събития;
- по-ефективен контрол и ограничаване на незаконни прояви и нерегламентирани залагания;
- подобрена координация между институциите и местните власти;
- повишаване на общественото доверие в контролните механизми и институциите.

ЧАСТ 2

Необходима междуинституционална координация

Противодействие на разпространението на онлайн съдържание с насилие над животни

1. Възможни административни действия

Предлагаме министърът на земеделието и храните в кратък срок да инициира координация с Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието за изработване на **ясни административни процедури за взаимодействие** при сигнали за разпространение в интернет на материали с насилие над животни.

Тези процедури могат да включват:

- анализ на нормативната уредба и възможности за засилване на санкциите;
- механизъм за бързо препращане на сигнали от БАБХ към МВР и обратно;
- определяне на контактни точки в институциите;
- правила за обмен на информация и обратна връзка по случаите;
- възможност за съвместни проверки или действия при установяване на извършители.

2. Фактология и правна рамка

През последните години се наблюдава увеличаване на случаите на създаване и разпространение на видеоматериали с насилие над животни чрез социални мрежи, онлайн платформи и затворени групи. Практиката показва, че подобно съдържание често се разпространява системно и в отделни случаи се използва за генериране на финансови приходи.

След измененията в Наказателния кодекс от 2025 г. бе въведена по-тежка наказателна отговорност за извършителите, които причиняват смърт или трайно увреждане на животни с цел заснемане и разпространение. В същото време отговорността за системното разпространение на такива материали от лица, които не участват пряко в създаването им, остава недостатъчно ясно уредена.

Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 22 и т. 23 от ЗЗЖ пропагандирането или популяризирането на насилие над животни се санкционира с административна глоба. В практиката обаче тази санкция често не постига необходимия възпиращ ефект и остава несъразмерна спрямо потенциалните вреди за обществото. Подобни видеоматериали могат да бъдат силно травмиращи както за възрастни, така и за непълнолетни, и създават риск от нормализиране и допълнително насърчаване на насилието над животни, което впоследствие може да ескалира и към насилие срещу хора. Освен това, приходите от подобна дейност нерядко значително надвишават размера на предвидените в закона глоби, което допълнително подкопава превантивната им функция.

На практика сигналите за онлайн насилие, постъпващи в БАБХ, често не водят до установяване и санкциониране на извършителите поради липсата на разследващи функции и ефективен обмен на информация с компетентните органи.

3. Аргументи

Липсата на ясни процедури за взаимодействие между институциите създава риск от забавяне или прекратяване на административните действия и допринася за усещане за безнаказаност. Това може да насърчи по-нататъшното разпространение на подобно съдържание и създаването на нови случаи на жестокост.

Недостатъчната превенция и санкциониране на насилието над животни са свързани и с по-широки рискове за обществото, включително нормализиране на насилието и повишен риск от прояви на агресия, както към животни, така и към хора.

4. Въздействие

Въвеждането на ясни процедури за координация може да бъде реализирано в кратък срок чрез административни действия и да доведе до:

- по-бързо установяване и санкциониране на извършителите;
- по-ефективно използване на съществуващите правомощия на институциите;
- превантивен ефект спрямо разпространението на подобно съдържание;
- повишаване на доверието в държавните органи и ефективността на контрола;
- положително въздействие върху обществената сигурност и защитата на животните
- по-добро ниво на превенция на насилието и агресията в обществото.

ЧАСТ 3

Стратегически въпроси и конкретни рискове

1. Анализ на ефективността на контрола върху хуманното отношение към животните през последните 5 години

През последните години липсва публично обобщена оценка на резултатите от контрола върху хуманното отношение към животните, включително данни за броя получени сигнали, извършени проверки, установени нарушения, санкции и реален превантивен ефект. В същото време сигнали на граждани и организации сочат за системни проблеми при прилагането на законодателството и неравномерна контролна практика. Иницирирането на такъв анализ би позволило идентифициране на слабости в системата, по-добро насочване на ресурсите и повишаване на общественото доверие.

2. Пътна карта за политиката по хуманно отношение към селскостопанските животни

Европейската комисия подготвя реформи в законодателството за хуманно отношение към селскостопанските животни, включително по отношение на клетъчните системи, условията на отглеждане, транспорта на животни и др. Липсата на национална визия създава несигурност както за институциите, така и за стопанските субекти. Изготвянето и популяризирането на пътна карта с приоритети и времеви хоризонт би позволило по-плавна адаптация към бъдещи регулаторни

изисквания, по-добро планиране на инвестициите, по-висока обществена прозрачност на политиките, както и повишено институционално доверие .

3. Ограничаване на нови инвестиции в клетъчни системи за отглеждане на кокошки

На европейско ниво се обсъжда постепенно премахване на клетъчните системи за отглеждане на кокошки носачки, в рамките на ангажимента към Европейската гражданска инициатива End The Cage Age. Аргументацията е научно обоснована и базирана както на рисковете за хуманно отношение към животните, така и на рисковете за биосигурността, околната среда и експанзията на индустриалното животновъдство, за сметка на благосъстоянието на животните. Разрешаването на нови инвестиции в клетъчни системи за кокошки създава риск от бъдещи икономически загуби и социално напрежение при необходимост от последваща нужда от бърза адаптация към нови европейски изисквания. Това е още по-валидно основание, при положение, че в България повече от 60% от производството на яйца е от клетъчни системи. Анализ на възможностите за ограничаване или насочване на инвестициите към по-устойчиви системи би намалил всички тези рискове и ще е в интерес на животновъдите, потребителите и обществените очаквания.

4. Публична позиция на МЗХ в подкрепа на Европейската гражданска инициатива Fur Free Europe

Фермите за кожи са предмет на значителен обществен и политически дебат в ЕС, в рамките на Европейската гражданска инициатива Fur Free Europe. 24 държави вече са въвели ограничения за отглеждане на животни за ценни кожи, като 15 от тях напълно са ги забранили. В България няма ферми за кожи. Към днешна дата в страната ни действа заповед за ограничаване на развъждането и вноса на американска норка, а в обществото има трайна подкрепа за прекратяване на тази индустрия. Публична позиция на Министерството по отношение на исканията на Европейската гражданска инициатива би внесла яснота в националната политика и би позволила по-активно участие в европейските процеси. По време на следващото заседание на Съвета „Земеделие и рибарство“ (AGRIFISH), което ще се проведе на **30 март 2026 г.** се очаква да бъде предложена инициатива за Резолюция на Съвета по този въпрос. В този контекст подобна позиция би била нискорисково и стратегическо решение, което същевременно би осигурило регулаторна предвидимост и съответствие с обществените очаквания. Подобна позиция би била и в съответствие с вече изразявани предходни положителни становища на Министерството на земеделието по тази тема и Европейската инициатива.

5. Институционална независимост и ефективност на политиката за защита на животните. Специализиран орган

В настоящата система функциите по развитие на животновъдството и контрол върху хуманното отношение към животните са институционално свързани, което създава риск от конфликт на интереси и затруднява ефективното прилагане на законодателството. Обсъждането на възможни решения за институционална независимост и ефективност на политиката за защита на животните, включително функционално разделяне или **създаване на специализиран орган**, който да поеме изцяло функциите по превенция, контрол и изпълнение на политиките по защита на животните във всички сфери на човешката дейност, би могло да подобри прозрачността, отчетността, доверието в контролната дейност, както и да повлияе положително на здравето и благосъстоянието на

животните в България. Обществените очаквания в тази посока са изключително големи. **Създаването на експертна работна група** с участието на външни експерти и представители на неправителствени организации, би било реалистична първа крачка в рамките на близките месеци.

6. Създаване на консултативен съвет към министъра

Липсва устойчив институционален формат за диалог с гражданските организации, научната общност и професионалните среди по въпросите на хуманното отношение към животните и държавните политики в тази област. Създаването на консултативен съвет към министъра би подпомогнало разработването на политики, обмена на експертиза и общественото доверие.

7. Проверка за подвеждащо етикетирание и маркетингово представяне на яйца

С приближаването на Великден искаме да напомним, че от години на пазара се наблюдават практики, при които чрез изображения на зелени пасища и свободни кокошки върху кутиите за яйца, се създава невярна представа за начина на отглеждане на кокошките – въпреки че продукцията произхожда от клетъчни или подови системи, потребителите биват визуално манипулирани да приемат яйцата като такива от свободно или пасищно отглеждани кокошки. Това затруднява информирания избор на потребителите, създава риск от нелоялна конкуренция и измества фокуса върху изображенията, за сметка на информацията за вида отглеждане, посочена в кода на яйцата. Целева **проверка и изготвяне на указания за по-ясно обозначаване на вида отглеждане и премахване на подвеждащото етикетирание** биха подобрили прозрачността на пазара и рисковете от нелоялна конкуренция.

8. Разработване на национална стратегия за намаляване използването на опитни животни

В ЕС защитата на животните, използвани за научни и образователни цели, е уредена чрез Директива 2010/63/ЕС, която въвежда принципа на заместване, намаляване и усъвършенстване (Replacement, Reduction, Refinement – 3R). Той изисква животни да се използват само когато няма научно призната алтернатива, броят им да бъде ограничаван до минимум, а методите и условията да се подобряват с цел намаляване на страданието.

В България БАБХ и по-точно Комисията по етика към животните оценява проектите с опитни животни, но липсва достатъчна публична информация за практическото прилагане на принципа на трите R и за резултатите от тази оценка. Това затруднява общественото доверие и не позволява да се проследи доколко европейските изисквания се изпълняват ефективно.

Считаме, че е необходимо разработването на национална стратегия за насърчаване на алтернативните методи и постепенно намаляване на използването на животни, включително чрез пилотни инициативи в образованието и научните изследвания. Подобни стъпки могат да бъдат предприети в рамките на административните правомощия на Министерството на земеделието и биха допринесли за по-голяма прозрачност, научни иновации и обществено доверие. Темата е с нарастващ обществен интерес и е предмет на Европейска гражданска инициатива за поетапно прекратяване на използването на животни в експерименти SAVE CRUELTY FREE COSMETICS - COMMIT TO A EUROPE WITHOUT ANIMAL TESTING.

***